

Fizjologia Ciąży

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2025/2026
Wydział	Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Lekarsko-dentystyczny
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka/jednostki prowadząca/e	I Katedra i Klinika Położnictwa i Ginekologii 02-015 Warszawa; Pl. Starynkiewicza 1/3 Tel: (22) 58 30 301; e-mail: iwona.dmochowska@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Artur Ludwin
Koordynator przedmiotu	Prof. dr hab. n. med. Artur Ludwin; artur.ludwin@wum.edu.pl,
Osoba odpowiedzialna za sylabus	dr n. med. Barbara Suchońska, barbara.suchonska@wum.edu.pl lek. Bartosz Korzeb, bartosz.korzeb@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	dr n. farm., lek. Wanda Gajzlerska-Majewska, wanda.gajzlerska-majewska@wum.edu.pl lek. Justyna Romańska, justyna.romanska@wum.edu.pl, lek. Izabela Choregiewicz, izabela.choregiewicz@wum.edu.pl, lek. Przemysław Zajączkowski; przemyslaw.zajaczkowski@wum.edu.pl lek. Daria Salloum; daria.salloum@wum.edu.pl, lek. Elżbieta Bumbul-Mazurek; elzbieta.bumbul-mazurek@wum.edu.pl lek. Izabela Walasik-Szewczyk; iwona.dmochowska@wum.edu.pl lek. Gabriela Grala-Spalik; gabriela.grala@wum.edu.pl

Załącznik nr 4A do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

	lek. Joanna Blok; joanna.blok@wum.edu.pl, lek. Weronika Knap-Wielgus, weronika.knap-wielgus@wum.edu.pl, lek. Bartosz Korzeb , bartosz.korzeb@wum.edu.pl, lek. Daria Stelmach, daria.stelmach@wum.edu.pl, lek. Kamil Jasak, kamil.jasak@wum.edu.pl lek. Ksawery Goławski, ksawery.golawski@wum.edu.pl lek. Łucja Zaborowska, lucja.zaborowska@wum.edu.pl lek. Karolina Stachyra, karolina.stachyra@wum.edu.pl
--	---

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	III rok, I semestr		Liczba punktów ECTS	1.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim				
wykład (W)		6	0,24	
seminarium (S)		-	-	
ćwiczenia (C)		9	0,36	
e-learning (e-L)		-	-	
zajęcia praktyczne (ZP)		-	-	
praktyka zawodowa (PZ)		-	-	
Samodzielna praca studenta				
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		10	0,4	

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Podstawowym celem kształcenia jest zapoznanie studentów ze zmianami fizjologicznymi w organizmie kobiety ciężarnej, przebiegiem niepowikłanej ciąży oraz porodu, a także zmianami połogowymi.
C2	Kształtowanie u studenta etycznych, społecznych i prawnych uwarunkowań wykonywania zawodu lekarza oraz zasad promocji zdrowia opartego na dowodach naukowych i przyjętych standardach postępowania.
C3	Uświadomienie studentom konieczności systematycznego uzupełniania wiedzy w zakresie: - znajomości i rozumienia przyczyn, objawów i zasad diagnozowania i postępowania terapeutycznego w odniesieniu do przebiegu ciąży fizjologicznej, - wiedzy na temat funkcji rozrodczych kobiety, zaburzeń z nimi związanych, zasad planowania prokreacji.

Załącznik nr 4A do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

C4	W zakresie umiejętności student: - rozpoznanej objawy podmiotowe i przedmiotowe świadczące o prawidłowym przebiegu ciąży oraz objawy będące dowodem nieprawidłowości jej przebiegu (krwawienia z dróg rodnych, czynność skurczową mięśnia macicy), - interpretuje wyniki badania fizykalnego ciężarnej (ciśnienie tętnicze krwi, czynność serca ciężarnej) oraz wyniki badań laboratoryjnych świadczących o prawidłowym przebiegu ciąży, - zna prawidłowy mechanizm porodu (rozpoczęcie porodu i nieprawidłowy czas jego trwania), - interpretuje objawy podmiotowe i przedmiotowe w czasie porodu, - ustala zalecenia i przeciwwskazania dotyczące stosowania metod antykoncepcji, - efektywnie korzysta ze źródeł informacji dotyczących zagadnień medycznych i weryfikuje ich wiarygodność, - posiada zdolności samokształcenia,
C5	W zakresie kompetencji student: - okazuje szacunek dla pacjenta i troskę o jego dobro, - w swoich działaniach przestrzega zasad etycznych i praw pacjenta (ochrona danych osobowych, intymność), - systematycznie uzupełnia i aktualizuje wiedzę oraz krytycznie potrafi analizować dane z piśmiennictwa (w tym anglojęzycznego), - potrafi pracować w grupie oraz wdrażać zasady koleżeństwa, - efektywnie współpracuje z przedstawicielami innych zawodów w zakresie ochrony zdrowia, - wykazuje odpowiedzialność za swój rozwój zawodowy i wkład w dalszy rozwój nauk medycznych, - rozpoznaje własne ograniczenia, ocenia własny deficyt i potrzeby edukacyjne oraz planuje aktywność edukacyjną i jej ewaluację.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
E.W10.	uwarunkowania hormonalne organizmu kobiety w poszczególnych okresach życia
E.W11.	wpływ odżywiania i uzależnień kobiety w ciąży na rozwój płodu
E.W12.	zasady opieki stomatologicznej nad kobietą w ciąży
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
D.U10.	pracować w zespole wielospecjalistycznym, w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym
G.U25.	wyjaśniać i stosować normy zawarte w Kodeksie Etyki Lekarskiej oraz międzynarodowe normy etyki lekarskiej

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Załącznik nr 4A do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

Numer efekty uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	zagadnienia z zakresu medycyny i nauk przyrodniczych – w podstawowym zakresie.
W2	zagadnienia z zakresu stomatologii – w stopniu zaawansowanym.
W3	problematykę edukacji prozdrowotnej.
W4	zasady prowadzenia badań naukowych i upowszechniania ich wyników.
W5	organizację praktyki lekarza dentysty i zasady zarządzania w systemie ochrony zdrowia.
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	prowadzić postępowanie kliniczne oparte na wiedzy i respektujące zasady humanitaryzmu.
U2	planować własną aktywność edukacyjną i stale dokształcać się w celu aktualizacji wiedzy.
U3	inspirować proces uczenia się innych osób.
U4	komunikować się z pacjentem i jego rodziną w atmosferze zaufania, z uwzględnieniem potrzeb pacjenta.
U5	komunikować się ze współpracownikami w zespole i dzielić się wiedzą.
U6	krytycznie oceniać wyniki badań naukowych i odpowiednio uzasadniać stanowisko.
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych.
K2	kierowania się dobrem pacjenta.
K3	przestrzegania tajemnicy lekarskiej praw pacjenta.
K4	podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby.

Załącznik nr 4A do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

K5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
K6	propagowania zachowań prozdrowotnych.
K7	korzystania z obiektywnych źródeł obserwacji.
K8	formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji.
K9	wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, a także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym.

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład	W1 - Wykład 1 – Uwarunkowania hormonalne organizmu kobiety w poszczególnych okresach życia. Zakres wykładu obejmuje omówienie cyklu miesięczkowego, zmiany hormonalne w okresie ciąży, objawy obiektywne i subiektywne wczesnej ciąży, metody jej rozpoznania, ustalenie terminu porodu oraz zmiany zachodzące w poszczególnych układach ciążarnej. Wykładowca: lek. Elżbieta Bumbul-Mazurek	E.W10.
	W2 - Wykład 2 – Wpływ odżywiania i uzależnień kobiety w ciąży na rozwój płodu. Wykład uwzględnia podstawy badania noworodka po fizjologicznym porodzie raz wszystkie czynności jakie powinny być wykonane po urodzeniu płodu, a także uwzględnia wpływ diety i czynników środowiskowych na rozwój dziecka w okresie płodowym, noworodkowym i niemowlęcym. Wykładowca: lek. Justyna Romańska / lek. Izabela Choregiewicz	E.W11.
	W3 - Wykład 3 – Zasady opieki stomatologicznej nad kobietą w ciąży. Tematyka wykładu obejmuje podstawowe pojęcia z anatomii miednicy małej uwzględniające pojęcia położnicze, anatomii płodu oraz rozpoznanie rozpoczynającego się porodu. Omawiane są kolejne okresy porodu fizjologicznego z uwzględnieniem badania położniczego zewnętrznego i wewnętrznego. Badania obrazowe i farmakoterapia w ciąży w zakresie opieki stomatologicznej. Wybrane stany nagłe u ciężarnych. Wykładowca: lek. Przemysław Zajączkowski	E.W12.
Ćwiczenia	Zajęcia praktyczne – ćwiczenia - obejmują zakres wiedzy z tematyki wykładów w aspekcie praktycznym. C1 – Ćwiczenie 1 - Praktyczne omówienie na przykładach cyklu miesięczkowego, zmian hormonalnych w okresie ciąży, objawów obiektywnych i subiektywnych wczesnej ciąży, metod jej rozpoznania, ustalanie terminu porodu oraz identyfikacja zmian zachodzących w poszczególnych układach ciążarnej.	D.U10., G.U25., U1-U6., K1-K9., W1-W5.
	C2 – Ćwiczenie 2 - Omówienie wpływu diety i czynników środowiskowych na rozwój dziecka w okresie płodowym, noworodkowym i niemowlęcym na przykładach	D.U10., G.U25., U1-U6., K1-K9., W1-W5.

Załącznik nr 4A do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

	C3 – Ćwiczenie 3 - Omówienie kolejnych okresów porodu fizjologicznego z uwzględnieniem badania położniczego zewnętrznego i wewnętrznego - ćwiczenia na fantomach, filmy przedstawiające poród fizjologiczny i poród zabiegowy oraz cięcie cesarskie. Zajęcia odbywają się na sali porodowej oraz na fantomach w CSP.	D.U10., G.U25., U1-U6., K1-K9., W1-W5.
Ćwiczenia prowadzą:	lek. Przemysław Zajączkowski, lek. Elżbieta Bumbul-Mazurek, lek. Daria Salloum, lek. Ksawery Goławski, lek. Justyna Romańska, lek. Izabela Choregiewicz, lek. Izabela Walasik-Szewczyk, lek. Gabriela Grala-Spalik, lek. Joanna Blok, lek. Weronika Knap-Wielgus, lek. Kamil Jasak, lek. Bartosz Korzeb, lek. Daria Stelmach, lek. Łucja Zaborowska, lek. Karolina Stachyra	

7. LITERATURA

Obowiązkowa

- M. Troszyński - „Położnictwo ćwiczenia” PZWL 2003 r. Wznowienia 2009-2016.
- J.W. Dudenhausen., Położnictwo praktyczne i operacje położnicze, PZWL 2013,
- Grzegorz H. Bręborowicz, Krzysztof Czajkowski (red.): Położnictwo tom 1, Warszawa 2020, PZWL Wydawnictwo Lekarskie
- Fizjologia człowieka. Redakcja naukowa: Stanisław Konturek. ELSEVIER Urban & Partner Wrocław 2013,
- Fizjologia człowieka. Jan Górski. PZWL 2010,
- Atlas fizjologii człowieka Nettera. John T. Hansen, Bruce M. Koeppen. Redakcja wydania polskiego Stanisław Konturek, Urban & Partner, Wrocław 2005

Uzupełniająca

- Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej pod redakcją prof. Władysława Traczyka i prof. Andrzeja Trzebskiego. Wydanie III zmienione i uzupełnione PZWL 2010,
- Wykłady z fizjologii człowieka. Redakcja naukowa: Małgorzata Tafil-Klawe i Jacek J. Klawe, PZWL 2010.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
W1-W3 (wykłady)	Fizjologia ciąży, porodu i opieka nad noworodkiem: Sprawdzenie wiedzy i umiejętności nabytych podczas wykładów i zajęć praktycznych	<u>Np. zaliczenie bez oceny</u> odbywa się na podstawie: - kolokwium ustnego w dniu ostatnich zajęć praktycznych. (zakres wykładów oraz zajęć praktycznych), - obserwacji pracy studenta, - oceny aktywności w czasie zajęć, - oceny przygotowania do zajęć, - dyskusji w czasie zajęć, - 100% frekwencji na wykładach i ćwiczeniach.
E.W10.- E.W12., D.U10., G.U25., U1-U6., K1-K9., W1-W5	Ćwiczenia w sali porodowej oraz ćwiczenia fantomowe: Sprawdzenie wiedzy i umiejętności nabytych podczas wykładów i zajęć praktycznych	

9. INFORMACJE DODATKOWE

Na zajęcia zapraszamy z własnym identyfikatorem, obuwiem i ubraniem ochronnym, umożliwiającym wejście do sali porodowej. Pierwszego dnia zajęć zostaną przydzielone szafki dla studentów (1 osoba do szafki).

Kaucja zwrotna za wydany numerok wynosi **50 zł**.

Zgubienie kluczyka do szafki obliguje studenta do dorobienia klucza we własnym zakresie lub do zatrzymania kaucji przez sekretariat w celu pokrycia kosztów wyrobienia dodatkowego klucza.

**Załącznik nr 4A do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)**

Blok zajęć trwa 3 tygodnie:

Obowiązkowe uczestnictwo w trzech wykładach (po 2 h) z podstaw fizjologii ciąży, porodu i opieki nad noworodkiem.

Obowiązkowe uczestnictwo w ćwiczeniach praktycznych na fantomach (CSP) i sali porodowej (3 spotkania 1 x w tygodniu po 3 h).

Podczas odbywania zajęć dopuszcza się w sytuacjach wyjątkowych jedną usprawiedliwioną nieobecność, którą należy odrobić u Koordynatora przedmiotu. Nieobecność dłuższa niż 1 dzień zajęć skutkuje koniecznością odrobienia całego bloku z inną grupą lub po zakończonym bloku zajęć indywidualnie u Koordynatorów przedmiotu.

Zaliczenie przedmiotu będzie możliwe po odpracowaniu zaległości/ nieobecności, nie później niż 3 tygodnie po zakończonym bloku zajęciowym.

Zajęcia w Klinice odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach 10.45-15.00. (w tym przerwa 15 minut)

- 10.45-12.15 – wykłady na Auli (2 h),
- 12.30-14.45; 12.45-15.00 – zajęcia praktyczne – ćwiczenia,
- 12.15 -12.30; 12.30-12.45 – przerwa

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich